

بیماریهای شایع

واگیردار

هياتك

هپاتیت یک نام کلر برای بیماری‌های است که باعث بروز التهاب کبدی می‌شوند.

کبد یک ارگان حیاتی است و عملکرد نامطلوب آن می‌تواند باعث ایجاد هپاتیت شود.

نوشیدن الکل و مصرف برخی داروها می‌تواند باعث هپاتیت شود و هر شایع‌ترین علت آن عفونت ویروسی است.

داروها: استامینوفن، ریفامپین، INH، فنر توئین و هالوتان

هپاتیت ویروس: شامل A، B، C، D، E است. همه این

ویروسها تقریباً مشکلات مشابه را ایجاد میکنند. که نوع B

و C و D میتوانند به نوع مزمن تبدیل شوند. (سیروز،

سرطاح)

# هیپاتیت A

از جمله بیماریهای منتقله توسط دستگاه گوارش است.

شروع علائم به شکل ناگهانی و حاد

علائم شبیه آنفولانزا: درد عضلات، سردرد، تب، برشتهایر،  
تسوع، دل درد، اسهال و زردی

علائم میتواند ملایم و یا خیر شدید در مدت ۱ تا ۲ هفته باشد.

میزان کشندگی یک در ده هزار مورد

شایعترین سن شیوع ۱۴-۵ سالگر

دوره کمون ۴۵-۵ روز (متوسط ۲۱ روز)

دوره واگیری از او اسط دوره کمون تا چند روز بعد از علائم بالینر

علا ایجاد هپاتیت A شامل:

-آلودگر آب، غذا، میوه جات و ...

-بعد از سیل یا بلایای طبعر

-خوردن ماهر خام یا نیم پخته از آب آلوده

-مسافرت به مناطق که سطح بهداشت پایین دارند و هپاتیت

A اندمیک است.

-اخيراً مواردی از طریق انتقال خون، استفاده کنندگان داروهای مخدر

تزریق و هموسکچوالهای مرد نیز گزارش شده است.

تشخیص

-شرح حال

-علائم بالینر

-آزمایشگاه (IgM علیه HAV)



## راههای پیشگیری

-آموزش بهداشت (آب و غذای سالم، بهداشت فردی، پختن کامل غذا، دفع بهداشت زباله و مدفوع)

-کنترل بیمار و موارد تماس

-رعایت احتیاطات و جداسازی روده‌ای (تا یک هفته بعد از ظهور زردی)

-ضد عفونی کردن محل‌های آلوده به مدفوع، ادرار، خون

-IgA اختلاف نظر وجود دارد (فقط در ۲ هفته اول تماس موثر است)

# هپاتیت E

انتقال بیماری مشابه هپاتیت A می باشد. (دهانه مدفوع)

آب آلوده

درزناخ حامله بیشترین کشندگرا در بیخ هپاتیت ها دارد.

به طور مشخص جواناخ بالغ را درگیر می کند.

شایعترین علت هپاتیت حاد ویروسی و زردی در کشورهای پیشرفته است.

تشخیص: Anti HEV

# هپاتیت D

معمولاً با هپاتیت B همراه است.

در معتادان تزریق، گیرنده‌های تزریق خون مکرر و ...

Anti HDV >100

# هیپاتیت B

آلودگی و ویروس کبدی

راههای انتقال

- تماس جنسی محافظت نشده (بدون کاندوم)

- خون و فرآورده های خون

- استفاده از سرنگ و سوزن مشترک برای تزریق مواد

- استفاده از وسایل غیر بهداشتی و استریل نشده برای خالکوبی، سوراخ

کردن گوش

- از مادر آلوده (از طریق بند ناف) و عمدتاً در حین زایمان

- بزاق (Low.risk)

- ویروس روی اشیاء در محیط تقریباً به مدت ۱۰-۱۰۰ روز باقی می ماند.

دوره کمون: ۱۱۰-۳۰ روز (۴-۱ ماه)

علائم و نشانه‌های هپاتیت B:

ناقل: بدوخ علامت و ظاهرآ سالم

بیمار : ناخوشر کوتاه مدت و شبه آنفولانزا، تصوع و استفراغ، اسهال، کم اشتهاير، کاهشر وزخ، يرقاخ (زردى سفیده چشم، مدفوع رنگ پریده و ادرار زرد رنگ)، خارش پوست، هپاتیت مزمن، سيروزو سرطاخ کبد.

۱۰-۲ درصد افراد آلوده به ويروس حامل و ناقل مزمن باقر مى مانند يعنى به بيمارى مزمن کبد دچار مى شوند و هميشه احتمال سرايت ويروسر ازايخ افراد وجود دارد.

متأسفانه احتمال اینکه کودکان آلوده به این ویروس (به ویژه بچه های

تازه متولد شده) به هپاتیت مزمن مبتلا شوند، بسیار زیاد است.

تشخیص و درمان

هستوری (شرح حال)

علائم بالینر

آزمایشگاه (HBS Ag) در دوره کمون یعنی ۲-۷ هفته قبل از شروع علائم ظاهر می‌شود. در ۹۵٪ بیماران در شروع بیماری و زردی HBS Ag مثبت است.

۱۰-۲ درصد بیماران همواره HBS Ag مثبت هستند.



HBC Ag مارکر قابل اعتماد جهت عفونت هپاتیت B

است و در زمان شروع علائم مثبت می شود.

بسیاری از افراد هپاتیت B نیاز به درمان ندارند، چون تورم کبد

در اینها شدید نیست.

تعداد اندکی نیاز به درمان دارند که البته باید به مراکز تخصصی

مراجعه نمایند.

## مصوح سازی

از سال ۷۲ به بعد واکسیناسیون کودکان طبق برنامه ایمنی سازی

کشوری در بدو تولد، ۲ ماهگی و ۴ ماهگی انجام می شود.

در گروه های در معرض خطر سه تزریق واکسن ۰ و ۱ و ۴ ماه

سه ماه بعد از نوبت سوم واکسن، تیتراژ Ab چک شود.

## پس از مواجهه

۱- نوزاد متولد شده از مادر HBS Ag مثبت

Ig بلافاصله بعد از تولد (۱۱ ساعت بعد اثر کمر دارد)

واکسن (طریقه روز اول بدو تولد)

چنین نوزادی از نظر HBS Ag در ۴ ماهگی و ۱۵ ماهگی باید بررسی

شود.

۲- مواجهه با خون آلوده (پوستر.مخاطر)

Ig در عرض ۲۴ ساعت اول

واکسین ظرف حداکثر ۱ روز پس از تماس

۳- مواجهه پس از تماس جنس با مورد مثبت

Ig ظرف ۱۴ روز پس از تماس (اگر ادامه رابطه ۳ ماه بعد تکرار

شود)

## راه‌های که بیماری منتقل نمی‌شود

تغذیه با شیر مادر: شیردهی، هنوز به عنوان موضوع قابل بحث باقی مانده است. ولی همگرا بر این نکته اشاره دارند که شیردهی راه انتقال اصلی برای هپاتیت نیست. ویروس در نمونه شیر جدا شده است ولی سطح ویروس به اندازه کافی قابل توجه نبوده است که خطر انتقال بیماری را نشان دهد. (چون رابطه مادر و نوزاد بسیار نزدیک است نمی‌تواند در مورد شیردادن به تنهایی قضاوت کرد).

به هر حال تصمیم‌گیری با مادر است ولی اگر خواست از طریق سینه

شیردهی داشته باشد:

-نوک سینه‌های خود را قبل از هر بار شیردهی، بررسی کند (هرگونه

ترک، یا خونریزی) شیردهی قطع گردد.

-در زمانی که کودک شروع به دندانخ در آوردن می‌کند، نوزاد را از

شیر بگیرند.



- در آغوش گرفتن

- غذا یا آب

- استفاده از ظروف مشترک در هنگام خوردن و آشامیدن



- عطسه ، سرفه

- تماس اتفاقی

## اقدامات لازم

- رعایت نکات بهداشتی و استفاده از وسایل شخصی به طور جداگانه

- عدم تزریق مواد مخدر (استنشاقی)، سرنگ یکبار مصرف

- واکسیناسیون به موقع اعضای خانواده

- رعایت نکات لازم در هر اقدامی که منجر به سوراخ شدن پوست

میگردد.

- استفاده از کاندوم



-تغذیه مناسب : الکل کم، چربی کم، فرآورده‌های لبنی کم چرب،  
نمک کم، رنگهای مصنوعی نگهداری غذا کم

و در مورد گوشت و قند (مدرک دال بر بدتر شدن وجود ندارد)،  
غلات، غذاهای حاوی فیبر بیشتر و سبزیجات غلاف دار و میوه‌ها  
بیشتر.

مکملهای مواد معدنی و ویتامینها: بهتر است این مواد از غذای  
طبیعی روزانه تأمین شود ولی اگر اشتهای فرد کم شده است  
مصرف این مواد مفید است.

در مورد درماخ گیاهر: حتماً با پزشکی متخصص مشورت  
شود. چون ممکن است تداخل دارویی داشته باشند.

# هیاتیت C

کلیه مطالبی که در مورد هیاتیت B گفته شد، در مورد هیاتیت C، نیز صادق است.

- راههای انتقال

- راههای پیشگیری

- اقدامات لازم

- علائم و نشانه‌ها

## تفاوتها

هپاتیت C ۱۰ درصد موارد مزمن می شود

هپاتیت C واکسن ندارد

ارتباط هپاتیت C با HIV بیشتر است.

سرایت جنس نسبت به هپاتیت B کمتر است.

۹۵-۱۰ درصد هپاتیت های بعد از تزریق خون، هپاتیت C است.

درمان بسیار پرهزینه است و فقط ۲۵ درصد بهبودی طولانی مدت دارند.

# اوريون

اوريون بيمارى ويروسي حاد و قابل پيشگيرى  
به وسيله ايمنسازى است، كه اين بيمارى در  
فصل زمستان و بهار از شيوع بيشترى  
برخوردار است.

# علائم بیماری

■ حدود ۳ هفته بعد از تماس با ویروس و یا ترشح های بزاقی، بی حالی، تب و سردرد عارض می گردد و به طور معمول درد و تورم غدد بزاقی، بخصوص غدد بناگوش به صورت یکطرفه و یا دو طرفه ظاهر می شود که گاهی زاویه فک زیر گوش را پر می کند و گوش را به طرف بالا و خارج می راند. تورم غدد بناگوشی بتدریج و در عرض ۳-۷ روز برطرف می شود. بعد از خوردن مواد ترش درد ناحیه افزایش می یابد.

# توصیه های لازم

■ واکسن از بیماری اوریون پیشگیری می کند. اگر فقط گروه محدودی واکسینه شوند چون بیشتر افراد جامعه آلوده هستند و از آنجا که اثر واکسن بتدریج در افرادی که از قبل ایمن شده اند کاهش می یابد و در سن بزرگسالی شانس بروز عوارض در اثر بیماری اوریون بیشتر است.

■ کودکانی که دچار اوریون شده باشند، از ۷ روز قبل از تورم غدد بناگوشی تا ۹ روز بعد از شروع بیماری، باید از رفتن به مهدکودک و یا مدرسه اجتناب کنند.

# دیفتری

دیفتری بیماری حاد ناشی از باکتری است که باعث ابتلای لوزه ها، حنجره، بینی و گاهی مخاط یا پوست بدن می شود.



# علائم بیماری

۲-۵ روز بعد از تماس با بیمار علائم ظاهر می شود. تب خفیف و بسته به محل درگیری، علائم فرق می کند. در ابتلای حلق، لوزه ها به شدت بزرگ شده و با غشای خاکستری رنگی، پوشیده می شوند. که با جدا کردن این غشای کاذب خونریزی رخ می دهد. دیفتری حلق، با بزرگی غدد لنفاوی گردن همراه است و گاهی می تواند باعث فشار روی راههای هوایی شده و ایجاد خفگی کند. خطرناکترین حالت، دیفتری حنجره است که خیلی سریع باعث گرفتگی حنجره و خفگی می شود. خطر ضایعه های ناشی از میکرب دیفتری بیشتر ناشی از سم مترشحه از میکرب موجود در این ضایعه ها است که چند هفته بعد از جذب باعث ایجاد عوارض مهم قلبی و سیستم اعصاب مرکزی و یا اعصاب محیطی می شود.

# توصیه های لازم

- موثرترین راه مبارزه با بیماری دیفتری و عوارض ناشی از آن ایمنسازی علیه میکرب دیفتری است.  
در صورت مشاهده علائم بالا بیمار را هر چه سریعتر و بدون فوت وقت به پزشک ارجاع دهید.  
تا زمانی که سه کشت منفی پشت سر هم از بیمار نداشته باشید بیماری قابل انتقال به دیگران است. بنابراین با جداسازی بیمار و درمان او و محدود کردن موارد تماس، پیشگیری از بیماری امکان پذیر است.
- کلیه افرادی که با بیمار دچار دیفتری تماس پیدا کرده اند باید توسط پزشک معاینه شوند.

# سرخجه

سرخجه یکی از بیماریهای ویروسی حاد و قابل پیشگیری است که با تب و بثورات جلدی بروز می کند.

# ویروس سرخجه در ترشحات دهان و حلق و همچنین در خون، ادرار و مدفوع بیمار وجود دارد

- ویروس سرخجه در اثر انجماد و حرارت از بین میرود.
- در دمای ۵۶ درجه سانتیگراد در ۳۰ دقیقه
- در دمای ۷۰ درجه سانتیگراد در ۴ دقیقه
- و در دمای ۱۰۰ درجه سانتیگراد در ۲ دقیقه از بین میرود.

# علائم بیماری

۲-۳ هفته بعد از تماس با فرد مبتلای به بیماری سرخجه، علائم آبریزش بینی و تب عارض می گردد، این بیماری ملایمتر از سرخک است و ورم ملتحمه در این مورد ملایمتر است و ترس از نور دیده نمی شود. قبل از بروز بثورات جلدی در صورت و گسترش تدریجی آن به تنه و تمام بدن، ضایعه های مخاطی و غدد لنفاوی پشت سر ظاهر می شوند. این غدد برای یک هفته باقی می مانند. وقتی بثورات جلدی در تنه ظاهر می شوند آنها در صورت محو می شوند. این ضایعه ها، در تنه زبر بوده و شبیه به مخملک می باشند و در روز سوم از بین می روند. برعکس سرخک، تب یا وجود ندارد و یا خفیف بوده و تا روز سوم از بین می رود. در سرخجه به عکس سرخک بی اشتهایی، سردرد و بی حالی رایج نیستند.

# سندرم سرخجه مادرزادی (CRS)

نوزادان متولد شده از مادرانی که در سه ماهه اول حاملگی به سرخجه مبتلا شده اند دارای یک یا چند نقص در هنگام تولد هستند که شامل :

-نقص بینایی که به کوری منجر می گردد

-نقص شنوایی (کری)

-نقایص قلبی

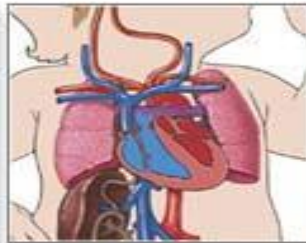
-عقب ماندگی ذهنی

-فلج مغزی ( با بروز کمتر)

Rubella syndrome



Microcephaly



PDA



Cataracts

-تعدادی از این کودکان با CRS در فراگیری راه رفتن و کارهای ساده کند پیشرفت می کنند.

-تعدادی از کودکان همراه با وزن کم تولد، مشکلات تغذیه ای ، اسهال ، ذات الریه ، مننژیت یا کم خونی هستند.

-اختلالات خونی موقت، تمایل به خونریزی و کبد و طحال بزرگ نیز دیده شده است کودکان با مشکلات فوق معمولاً به تدریج بهبودی حاصل می کنند

-بعضی از این نوزادان در زمان تولد طبیعی به نظر میرسند اما مشکلات بینائی ، شنوایی، رفتاری و یادگیری آنها در زمان کودکی پدیدار می گردد.

-بیماران CRS در خطر گرفتاری به بیماری دیابت هستند که ممکن است در دوران کودکی یا جوانی مبتلا گردند



هیچ درمان اختصاصی جهت سندرم  
سرخجه مادرزادی وجود ندارد.

# توصیه های لازم

- زن حامله از تماس با بیماران دارای تب و بثورات جلدی می بایستی خودداری نمایند.
- سرخجه بیماری خوش خیمی است که بدون هیچ گونه عارضه ای بهبود می یابد ولی تنها عارضه خطرناک آن در خانمهای حامله است که ممکن است نوزادی با سرخجه مادرزادی به دنیا بیاورند. بنابراین در صورتی که خانم حامله ای با بیمار دچار سرخجه تماس داشته باشد بایستی هر چه سریعتر به پزشک ارجاع شود.
- در صورتی که سرم، مادر بلافاصله برای سرخجه آزمایش شود و نشان دهد که مادر آلوده است خطری متوجه جنین است.

■ در صورتی که سرم بلافاصله بعد از تماس، منفی باشد، ولی هفته سوم و یا ششم مثبت شود نشانگر آن است که مادر بعد از تماس آلوده شده است ولی این امر به این معنا نمی باشد که جنین هم آلوده شده است. اگر در هر بار آزمایش سرم مادر منفی باشد نشانگر این است که مادر آلوده نشده است و لذا خطری متوجه جنین نیست.

■ دریافت ایمنوگلوبولین با دوز بالا، بعد از تماس، در اوایل حاملگی ممکن است از بروز علائم در جنین جلوگیری کند اما این اثر ثابت نشده است.

-واکسیناسیون بر علیه سرخجه از ابتلای زنان مستعد به سرخجه جلوگیری می کند در نتیجه کودکان آنان از ابتلا به CRS حفاظت می شوند.

-از هر ۱۰ زن در سنین بارداری ۲ نفر مستعد به ابتلاء به سرخجه می باشند.

زنان در ارتباط با خانمهای باردار مشکوک به سرخجه بایستی واکسینه گردند.

-واکسن سرخجه در زمان حاملگی توصیه نشده است و زنان واکسینه شده تا هفته چهارم پس از واکسیناسیون بایستی از حاملگی جلوگیری نمایند.

ایمونوگلوبین نبایستی به زنان باردار مشکوک به سرخجه تلقیح گردد

-مادران در زمان شیردهی می توانند واکسن دریافت نمایند



■ به یاد داشته باشید که اگر فقط گروه محدودی علیه بیماری سرخجه ایمن شوند و ایمنسازی آن به صورت سراسری در کشور صورت نگیرد، خیلی سریع افراد جامعه با ویروس آلوده می شده و از آنجا که اثر واکسن بتدریج تا سن بلوغ کم می شود لذا در دوران بزرگسالی و سن حاملگی کسانی که از قبل واکسینه شده اند مستعد بیماری خواهند بود و ممکن است در تماس با فرد دچار سرخجه، نوزادی با سرخجه مادرزادی به دنیا بیاورند.

# سرخک

سرخک یکی از بیماری‌های ویروسی حاد و قابل پیشگیری با واکسن است که با تب بالا و بثورات جلد مشخص می‌شود.

سرخک یک بیماری عفونی حاد دوران کودکی است که بوسیله  
ویروس سرخک که یک RNA VIRUS از خانواده  
پارامیکسوویروسها میباشد ایجاد میگردد. ویروس سرخک از  
طریق سرفه یا عطسه از شخص به شخص دیگر منتقل می شود.





# سرخاى

بزرگترین عامل مرگ کودکان در بین  
بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن  
در جهان



در کشورهای که پوشش ایمنسازی پایین است، عملاً "همه کودکان ایمن نشده تا سن ۵ سالگی سرخک میگیرند. نزدیک به نیمی از موارد در کودکان زیر یکسال که بیشترین مرگ و میرها را در بر دارد اتفاق میافتد.

# علائم بیماری

حدود ۱۰ روز بعد از تماس با بیمار تب، سرفه، آبریزش بینی و ورم ملتحمه چشم عارض می گردد و بعد از حدود ۳ روز، بثورات جلدی از گردن و صورت شروع می شود و بتدریج به تمام قسمت‌های بالاتر از سینه می رسد و در عرض ۲۴ ساعت بعد تمام بدن را فرا می گیرد. با بروز بثورات جلدی تب بطور ناگهانی افزایش یافته و تا ۴۰/۵ درجه سانتیگراد می رسد و با رسیدن ضایعه های پوستی به پاها علائم به سرعت کاهش می یابند. و در عرض ۲۴ ساعت، تب فروکش می نماید. در موارد شدید بیماری خونریزی در ضایعه ها نیز بوجود می آید در این بیماری غدد لنفاوی به خصوص در ناحیه گردن بزرگ می شوند.

# توصیه های لازم

- در صورت مشاهده بثورات جلدی و تب هر چه سریعتر کودک را به پزشک ارجاع دهید و به مرکز بهداشت گزارش نمایند.
- در صورتی که فرد مستعدی با بیمار دچار سرخک، تماس داشته باشد هر چه سریعتر با پزشک مشورت کنید.
- واکسن سرخک (MMR) باید در ۱۲ ماهگی و در ۱۸ ماهگی تلقیح شود.
- در صورتی کودک در عرض ۳ ماه گذشته خون دریافت کرده باشد و یا دچار نقص ایمنی است و یا کورتن مصرف می کند از تزریق واکسن سرخک خودداری فرمایید.

# چرا

سازمان جهانی بهداشت بیماری سرخک را پس از فلج اطفال  
کاندید ریشه کنی قرار داده است.

- قابلیت تشخیص سریع کلینیکی
- فقدان ناقل و مخازن غیر انسانی
- شیوع فصلی
- سیر طبیعی بیماری بدون فرم مخفی
- عدم تنوع در گونه ویروس
- واکسن موثر بر ضد ویروس

# سیاه سرفه

سیاه سرفه بیماری حاد ناشی از باکتری می باشد که در آن اختلال دستگاه تنفسی بارز است.

# علائم بیماری

■ این بیماری ۱-۳ هفته بعد از تماس با فرد بیمار بروز می نماید، که علائم آن آبریزش بینی، سرفه ملایم، ورم ملتحمه و تب خفیف می باشد و بعد از ۱-۲ هفته سرفه های شدید و پشت سر هم ظاهر می شوند که به دنبالش دم عمیق توام با صدای شهیق گوش می رسد و بعد از این گونه سرفه های شدید، استفراغ عارض می گردد. سرفه ها آنقدر شدید هستند که ممکن است به خونریزی زیر ملتحمه، برآمدگی چشمها، اشک ریزش و فتق و ... منجر شود. این مرحله حدود ۲-۴ هفته طول می کشد علائم بتدریج کاهش می یابند ولی سرفه برای چند ماه به شدت کمتری ادامه می یابد.

# توصیه های لازم

- موثرترین نوع مبارزه با سیاه سرفه و عوارض آن ایمنسازی علیه این بیماری است.
- در صورتی که کودکی دارای علائم فوق باشد هر چه سریعتر با پزشک مشورت کنید.
- بیماران باید تا ۵ روز بعد از شروع اریترومايسين از بقیه جدا باشند و اگر دارو مصرف نشده باشد، تا ۲ هفته بعد از شروع سرفه های شدید باید جداسازی رعایت شود.
- با وجود سن و حالت ایمنی فردی (دریافت کامل و یا ناقص واکسن) برای تمام تماسهای نزدیک باید آنتی بیوتیک داده شود.
- در تماسهای نزدیک، مثل تماسهای خانوادگی باید کودکان زیر ۷ سال بطور کامل واکسینه شوند.



# سل

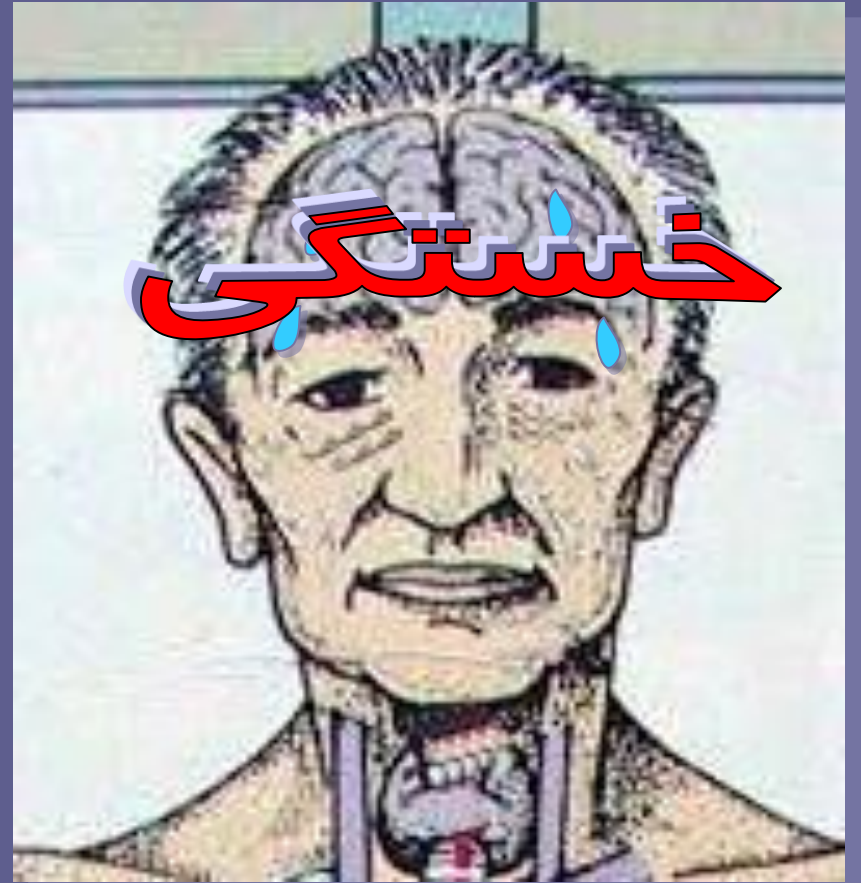
سل یکی از بیماریهای واگیر قابل پیشگیری و قابل درمان است که از طریق تنفس هوای آلوده به میکرب سل ایجاد می گردد. افراد بیمار از طریق صحبت کردن، سرفه و یا عطسه هوا را آلوده کرده و میکرب را منتقل می نمایند.

# علائم بیماری

حدود ۱-۳ هفته بعد از ورود میکرب سل به بدن تب، کاهش وزن، ضعف، بی‌اشتهایی مفرط و تعریق عارض می‌گردد. سرفه یکی از علائم بارز بیماری است که به همراه تب برای هفته‌ها طول می‌کشد و ممکن است خلط آور باشد و گاهی بیمار، دچار درد شدید قفسه سینه و تنگی نفس می‌شود و ممکن است غدد لنفاوی بدن، بزرگ شوند و گاهی سایر نقاط بدن مثل مغز و استخوانها و کلیه هم دچار اختلال می‌گردند.

# علائم عمومی

- بی‌اشتهایی
- کاهش وزن
- تب مختصر
- تعریق شبانه
- خستگی مفرط



# علائم بیمار مشکوک به سل ریوی



سرفه مداوم برای بیش از سه هفته

و / یا



خروج خون به هنگام سرفه  
و یا خلط آلوده به خون



تظاهرات بر حسب ارگان درگیر متفاوت است.

تاری دید در سل چشم

درد قفسه سینه در پلورزی سل

درد در ستون مهره در سل مهره ای

درد شکمی در سل گوارشی

بزرگی غدد لنفاوی  
در آدنیت سلی

سوزش ادراری

# تظاهرات بالینی در سل خارج ریوی



# توصیه های لازم

برای پیشگیری از سرایت سل به کودکان و سایر افراد باید مسائل زیر رعایت شود:

- بیمار باید در اطاقی جدا و پرنور و هوای کافی زندگی کند.
- بیمار خلط خود را در پاکتی ریخته بسوزاند و از ریختن خلط خود در معابر عمومی جدا خودداری نماید.
- در صورت امکان از ماسک بینی و دهان استفاده نماید و در هنگام عطسه و سرفه جلوی دهان خود را با دستمال بپوشاند تا میکرب در هوا پخش نشود.

- از آنجا که بیماری سل قابل درمان می باشد بنابراین به محض مشاهده هر کدام از موارد ذکر شده در بالا به مراکز بهداشتی درمانی و یا خانه های بهداشت ارجاع گردد.

- در صورتی که کودک مبتلا به بیماری سل باشد و پزشک برایش داروهای ضد سل تجویز کرده باشد، طبق دستور عمل کنید و بدون اجازه پزشک داروها را کم و زیاد و یا قطع نفرمایید و برای موثر بودن درمان تا پایان دوره درمانی با پزشک معالج کمال همکاری را داشته باشید.

- در صورتی که بیمار شما در طول درمان دچار زردی، اختلال بینایی، احساس گزگز در پاها و لکه های پوستی شد، آنها را با پزشک مربوطه در میان بگذارید.

# POLIOMYELITIS





# فلج اطفال (پولیومیلیت)

پولیومیلیت بیماری حاد ویروسی است، که با فلج

شل حاد مشخص می شود.

## ویروس :

- سه نوع ویروس پولیو وجود دارد.
- هر سه قادر به ایجاد فلج می باشند.
- ویروس یک رشته ساده RNA دارد.
- هر سه از گروه آنتر ویروس ها است

۱- اکو ویروس ها

۲- ویروس کوکساکسی

# اپیدمیولوژی

- ویروس پولیو فقط انسان را آلوده می‌کند.

- انتشار ویروس فقط از انسان به انسان است.

- ناقل مزمن ندارد.

- از راه **Feco-oral** منتشر می‌شود.

- از راه تنفس؟

- بیشترین گروه مبتلایان شیرخواران و کودکان زیر ۵ سال می‌باشند.

- در فصول گرم و مرطوب بیشتر اتفاق می‌افتد.

- ایمنی دائمی ایجاد می‌کند ولی نسبت به همان نوع - مصونیت متقاطع وجود ندارد.

- دوره نهفتگی نوع فلجی ۱ تا ۲ هفته است و تا ۵ هفته هم به طول می‌انجامد.

# سیر بالینی

- بعد از آلودگی فرد حساس به ویروس پولیو، ویروس در حلق و روده‌ها تکثیر می‌یابد.

- چند روز در سیستم لنفاوی انتشار یافته و می‌تواند وارد خون شود.

- از راه خون یا رشته‌های عصبی می‌تواند به نخاع و مغز انتشار یابد.

- ویروس وارد سیستم عصبی می‌شود و به نرونهای حرکتی نخاع یا مغز حمله می‌کند.

- انهدام و تخریب سلول

- عضلات دنروه شده و نهایتاً آتروفیه می‌شوند.

# علائم بیماری

بعد از ورود ویروس به بدن و ایجاد آلودگی با ویروس فلج اطفال در حدود ۱٪ موارد، بیماری فلج شل حاد عارض می گردد. ابتدا تب، بی حالی، سردرد، تهوع و استفراغ ایجاد می گردد. اگر بیماری پیشرفت پیدا کند درد شدید ماهیچه ای و سفتی گردن و پشت پاها یا بدون فلج شل رخ می دهد. در صورتی که فلج شل عارض شده باشد از نوع قرینه است و در عرض ۴-۳ روز به بیشترین شدت خود می رسد. بسته به عصب درگیر علائم فرق می کند. البته عصب دست و پا بیشتر درگیر می شوند و در صورتی که اعصاب مغز درگیر شده باشند، اشکال در بلع و تنفس نیز بروز می کند و ممکن است که در این صورت کشنده باشد برگشت به حالت طبیعی بطور کامل دیده نمی شود اما ممکن است بهبود مختصری در فلج اعضاء در عرض چند هفته مشاهده گردد.

# چند نکته کلیدی در مورد فلج اطفال

تعریف فلج شل حاد از سوی W.H.O

هر مورد فلج شل ناگهانی از جمله :

هر مورد مشکوک به گیلن باره در افراد زیر ۱۵ سال یا هر

مورد مظنون به پولیو در کلیه سنین

در صورت مشاهده هرگونه فلج شل حاد اقدامات زیر بایستی صورت گیرد:

- ۱- گزارش به مرکز بالاتر
- ۲- بررسی مورد
- ۳- تکمیل فرم بررسی فلج شل حاد
- ۴- واکسیناسیون کلیه کودکان زیر ۵ سال محل بدون توجه به سابقه ایمن‌سازی در دو نوبت به فاصله یک ماه
- ۵- تهیه دو نمونه مدفوع به فاصله ۲۴ ساعت
- ۶- ارسال نمونه‌ها به دانشکده بهداشت دانشگاه تهران
- ۷- پیگیری و معاینه روز شصت بیماری برای تعیین فلج باقی مانده

# توصیه های لازم

- ایمنسازی کودکان علیه بیماری قابل پیشگیری اما ناتوان کننده فلج اطفال را جدی بگیرید.
- علاوه بر ایمنسازی طبق برنامه کشوری در بسیج ایمنسازی علیه فلج اطفال، فعالانه شرکت کنید تا این بیماری از کشور عزیزمان و همچنین جهان بطور کامل ریشه کن گردد.
- در صورتی که کودکی دچار نقص ایمنی است و یا دارویی مثل کورتن مصرف می کند، قبل از تجویز واکسن فلج اطفال پزشک را مطلع گردانید.
- به یاد داشته باشید که چون واکسن فلج اطفال، حاوی ویروس زنده ضعیف شده است، لذا برای خانمهای حامله نایستی استفاده شود.



# آبله مرغان

آبله مرغان بیماری حاد ویروسی است که با شروع ناگهانی تب و ضایعه های پوستی خارش دار مشخص می شود. بیماری از انسان به انسان از طریق تماس مستقیم و یا به طریق غیرمستقیم منتقل می گردد. ۲-۳ هفته بعد از آلودگی بیماری بروز می کند.

# علائم بیماری

بیماری با ضعف، سردرد خفیف و تب ناگهانی شروع می شود و در عرض چند ساعت بثورات جلدی صاف و برجسته، ظاهر می شوند و در عرض ۲-۳ روز داخل این ضایعه ها مایع جمع می شود و بعد از چند روز خشک شده و کبره می بندند. ضایعه ها از زیر بغل و تنه ظاهر شده و به صورت، پوست سر، مخاط دهان و ملتحمه چشم، دست و پا و ناحیه تناسلی سرایت می کنند. ضایعه های پوستی صاف و برجسته، تاولی و کبره بسته، در واحد زمان در نقاط یاد شده، قابل دیدن بوده و خارش دارند.

بیماری در کودکان خوشخیم تر از بزرگسالان بوده و بطور معمول، بدون هیچ گونه عارضه ای خودبخود بهبودی می یابند. در صورتی که در اثر خارانندن عفونت ثانوی بوجود نیامده باشد، در محل ضایعه های گوده ای ایجاد نخواهد شد و فقط جای ضایعه ها بعد از بهبود یافتن مختصری رنگ پریده به نظر می رسد، که آن هم بعد از مدتها بر طرف می گردد.

# توصیه های لازم

- بیمار را بایستی در اولین فرصت به پزشک ارجاع دهید.
- بیماری از ۵ روز قبل از ظهور، تا ۵ روز بعد از آن قابل سرایت است، بنابراین جداسازی کودک بعد از تشخیص برای جلوگیری از سرایت به سایر اعضای خانواده بی فایده است. در صورتی که در منزل فردی با نقص ایمنی وجود دارد، باید علاوه بر جدا کردن بیمار، ایمنوگلوبولین و واکسن آبله مرغان (در صورت دسترسی) به فرد دچار نقص ایمنی تزریق شود.
- تا ۵ روز بعد از ظهور علائم یا تا کبره بستن ضایعه ها کودک را از رفتن به مدرسه منع کنید.

■ در صورتی که نوزادی از مادر دچار آبله مرغان به دنیا آمده باشد، پزشک کودکان را در جریان موضوع قرار دهید.

■ ناخن های بیمار را کوتاه کنند، تا با خاراندن ضایعه های باعث خونریزی و انتشار آنها نشده و از عفونت های ثانویه پیشگیری به عمل آید.

■ بیمار را روزانه به حمام برده و با آب و صابون تمام بدن او را خوب بشوید.

در صورت خارش روی بدن بیمار، از محلول کالامین بمالند و مواظب باشند که آن را به اشتباه به کودک نخورانند.

■ در صورت وجود تب طبق دستور پزشک از استامینوفن استفاده کنید. هرگز به بیمار دچار آبله مرغان آسپرین ندهید که بسیار خطرناک است.

■ در صورتی که بیمار دچار تنگی نفس و یا کاهش سطح هوشیاری و یا عدم تعادل در راه رفتن شود بایستی هر چه سریعتر با پزشک مشورت کنید.

# بیماری سالک

■ در اثر گزش نوعی پشه به نام پشه خاکی با انتقال انگل، زیر پوست، بیماری سالک در انسان یا حیوان بوجود می آید. این بیماری، گاهی حدود یکسال یا بیشتر طول می کشد لذا به نام سالک معروف است. بیشتر روی پوست، بخصوص روی اندامهای باز بدن مثل دست ها، پاها و صورت دیده می شود.







A close-up photograph of a young boy's face. He has dark hair and brown eyes. On his left cheek, there is a prominent, dark, crusted lesion with a reddish, inflamed border, characteristic of a chancre. The text "Present facts in leishmaniasis" is overlaid in a bold, blue, sans-serif font across the middle of the image.

**Present facts in leishmaniasis**



© T. Evans 1996



# مخازن بیماری

مخزن انگل در مجموع پستانداران خونگرم هستند که میتوان آنها را در دسته کلی مخازن اهلی و نیمه اهلی و مخازن وحشی طبقه بندی نمود.

# مخازن اهلی



[www.herpex-info.ch](http://www.herpex-info.ch)

# مخازن وحشی



حدود ۱۲ میلیون نفر از مردم جهان به انگل  
لپشمن آلوده بوده و گستردگی بیماری در تمام  
قاره های جهان بجز قاره استرالیا مشهود است.

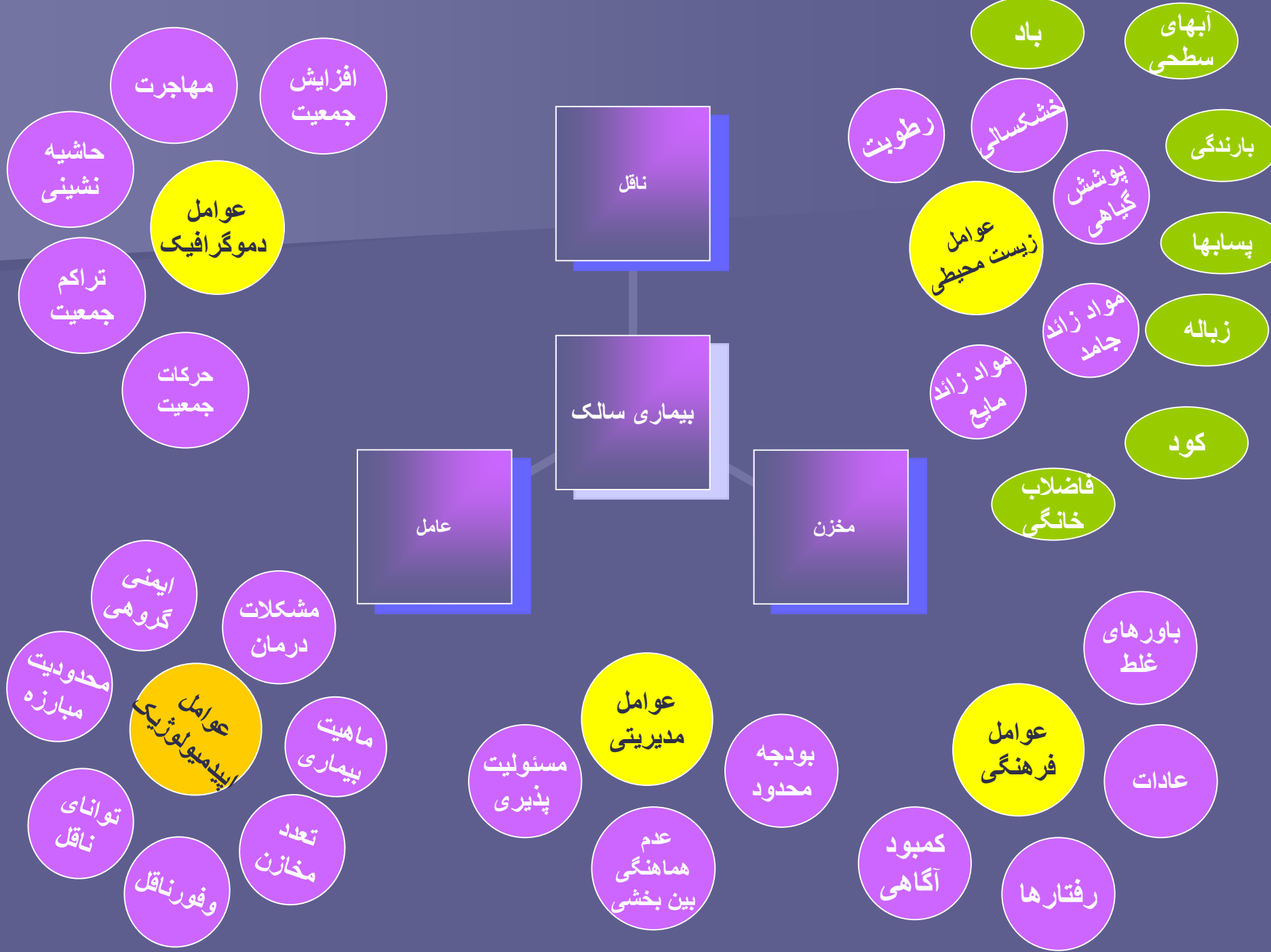


سازمان جهانی بهداشت تخمین میزند که در هر سال حدود ۱/۵ میلیون مورد جدید از فرم جلدی و جلدی مخاطی رخ میدهد.

حدود ۸۰٪ کشورهای جهان ایشمانیا اندمیک هستند. در این بین **ایران و عربستان** بیشترین وقوع بیماری را دارند

# علائم بیماری

■ ۲-۳ هفته بعد از گزش پشه خاکی، دانه آبی مایل به قرمز کوچکی به قطر نیم سانتیمتر در محل گزش ظاهر می شود و بتدریج بزرگ می گردد. گاهی ضایعه پوستی نیم دایره است و در این قسمت پوست دو رنگ بوده و دانه کوچکی در اطراف آن دیده می شود و در اثر خارش، زخمی می شود و گاهی عفونت ثانویه نیز روی آن ایجاد می گردد و بعد از بهبودی، جای زخم به شکل بدی باقی می ماند.



# توصیه های لازم

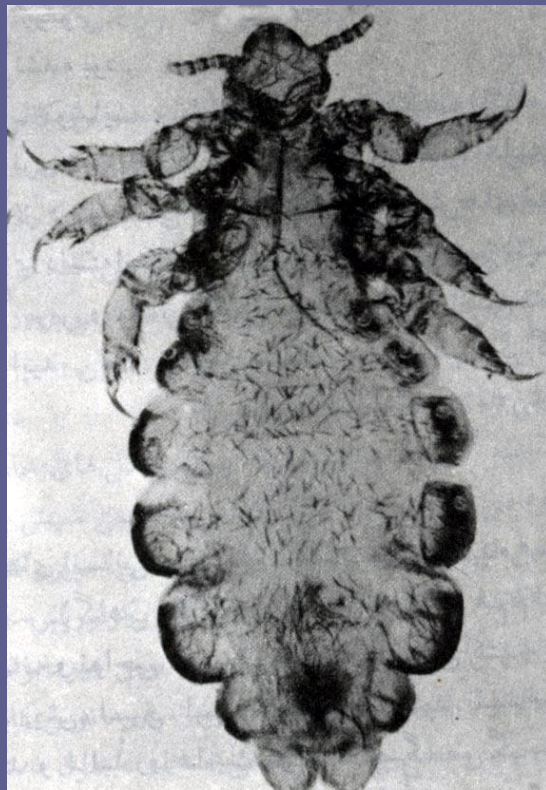
از آنجا که پشه ناقل این بیماری در مناطق کثیف و مرطوب، لای دیوارها و زیر درها در خاک مرطوب و ساختمانهای منازل کهنه، زیست می کند، بنابراین رعایت نظافت در پیشگیری از این بیماری خیلی موثر است. توصیه می شود جهت پیشگیری از بیماری نکته های زیر را رعایت کنید.

■ استفاده از پشه بند بخصوص برای بچه های کوچک در موقع خواب

■ نصب توری، جلو درهای ورودی و پنجره ها

- دفع صحیح و بهداشتی فاضلاب حمام ها و کارخانه ها و مغازه ها.
- عدم نگهداری دام در محل زندگی.
- مسطح کردن گودالهای مرطوب به منظور از بین بردن تخم پشه خاکی و پیشگیری از رشد پشه .
- جمع آوری زباله و خاکروبه به نحو بهداشتی و جلوگیری از پخش آن در معابر عمومی.
- از بین بردن سگ و موش، بخصوص در مناطق آلوده به این بیماری.
- مراجعه به پزشک، به محض ظاهر شدن اولین علائم بیماری.

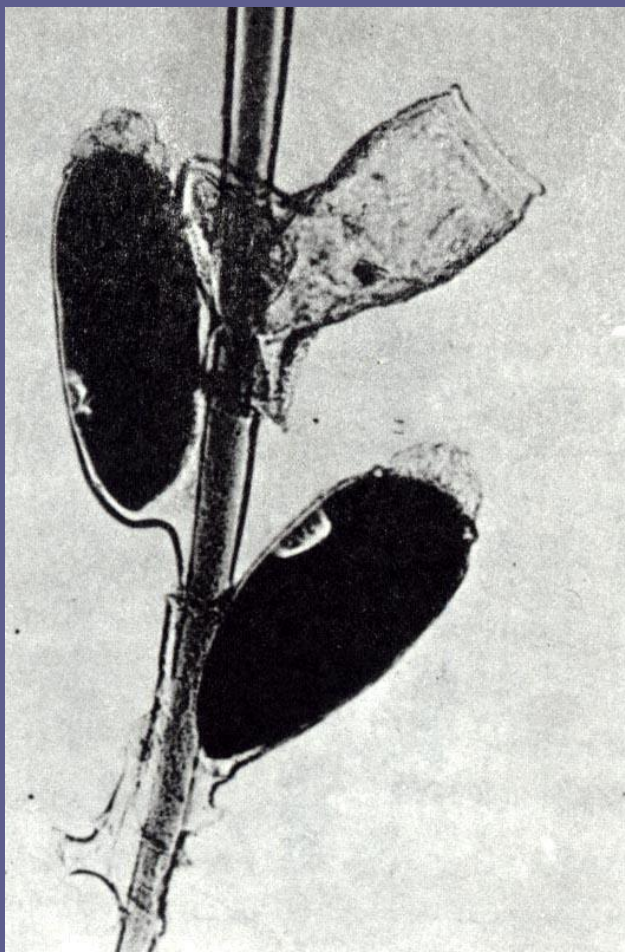
# پيماري پيکولوز



پدیکولوز به معنای ابتلای انسان به شپش می‌باشد. شپش حشره کوچکی است که به صورت انگل بر روی موها و لباس انسان زندگی می‌کند. این حشره پادار و رنگ سفید مایل به خاکستری و فاقد بال می‌باشد و از خون انسان تغذیه می‌کند. به این ترتیب که از روی مو یا لباس به سطح پوست آمده، خون می‌مکد. شپش بزاق خود را در محل گزش تزریق می‌کند و خارش به وجود می‌آید.

شپش حشره‌اي است که تولید مثل آن از طریق تخم‌گذاري

است. به تخم شپش «رشك» مي‌گویند.





شپش ها حشرات خونخواری هستند که در روز دو یا سه بار غذا می خورند و نسبت به تغییرات درجه حرارت خیلی حساس بوده و اشخاص تب دار را ترک می کنند و در خارج از بدن انسان مقاومت کمی دارند. در اثر نیش این موجودات ریز تاولهای کوچک کهیرمانندی ظاهر می شود که با خارش همراه می باشد و اگر عفونت ثانویه روی زخمها ایجاد گردد، تبدیل به زرد زخم می شود، علاوه بر بیماری زایی مستقیم، این حشره ها ناقل عوامل بیماریزایی مثل تیفوس و طاعون و ... می باشد.

محل نیش، ابتدا سرخ شده و سپس با تاولهای قرمز رنگی در محل ظاهر می شود که توام با خارش، است این خارش در موقع شب، با شدت بیشتری بروز می کند. شپش پوست ناحیه تناسلی از طریق مقاربتی قابل انتقال است. آلودگی پلکها به وسیله این انگل بخصوص در کودکان زیاد دیده می شود که می تواند بسیار دردناک باشد. شپش در سر، تنه و ناحیه عانه می تواند ایجاد بیماری کند. به والدین محترم توصیه کنید که علاوه بر رعایت نظافت فردی و کوتاه نگهداشتن موی کودکان در صورت مشاهده علائم یاد شده به مرکز بهداشتی درمانی مراجعه کند.

# زرد زخم

ممکن است در اثر عدم رعایت نظافت فردی و گزش حشرات و با ایجاد زخمهایی روی پوست ممکن است ضایعه ها با عوامل میکربی بسیاری مثل میکرب استرپ آلوده شده و زرد زخم ایجاد گردد. در ابتدا به صورت تاولهای کوچک و ظریفی هستند که به صورت زخمهایی به رنگ عسل در می آیند و کمتر از ۲ سانتیمتر قطر دارند.

عفونت ممکن است بوسیله دستها، لباس ها و حوله شخصی به سایر نقاط بدن منتقل شود. زرد زخم با خارش همراه نیست و در اطراف زخم سرخی پوست دیده نمی شود و تب بی حالی و درد نیز دیده نمی شود. ولی در بیش از ۹۰٪ موارد با بزرگی غدد لنفاوی محل عارضه همراه است که بعد از درمان مناسب خود بخود کوچک می شوند.

■ در عرض ۲-۳ هفته ممکن است این زخمها بهبود پیدا کنند اما گاهی ممکن است بیمار دچار عوارض چرکی و اختلال کلیه شود که بیماریهای جدی به حساب می آیند بنابراین به والدین توصیه می شود که علاوه بر رعایت نظافت فردی فرزندان خود، در صورت مشاهده چنین زخمهایی مسئله را جدی گرفته و به پزشک مراجعه کنند.

# بروسلوز

(تب مالت، تب مواج، تب مدیترانه‌ای)

بروسلوزیک بیماری مشترک بین دام و انسان است

که از حیوان آلوده به انسان منتقل می‌یابد.



بیماری تب مالت از تمام دنیا گزارش می شود، کشور ما یکی از کشورهای آلوده دنیاست و سالانه هزاران مورد تشخیص و درمان می شوند. منبع میکرب بیماری، حیوانهایی مانند بز، گوسفند و سگ و ... می باشند. تماس با خون، ادرار، بافتها و ترشح های مهبل حیوان زایمان کرده و همچنین خوردن شیرخام و غیرپاستوریزه، فرآورده های شیری و یا تنفس در هوای آلوده به میکروب باعث انتقال بیماری می شود. انتقال از انسان به انسان بسیار ناچیز است لذا جداسازی فرد بیمار ضرورتی ندارد.

# علائم بیماری

در اکثر موارد حدود ۸-۱ هفته بعد از ورود میکرب به بدن، بیماری با علائم تب پشت سر هم یا نامنظم، سردرد، ضعف، بی اشتها، عرق شدید، لرز، درد مفاصل، کاهش وزن، درد تمام اعضای بدن و گاهی کبد و طحال بروز می کند. در صورتی که بیماری از نوع مزمن باشد، افسردگی، رفتارهای غیرطبیعی و خستگی مفرط و احساس درد در تمام بدن بدون تب مالت عارض می گردد.

تورم و درد مفصل ها از علائم و نشانه های رایج بیماری تب مالت بوده و آسیب دریچه های قلب در تب مالت درمان نشده در درصد ناچیزی از بیماران دیده می شود، ولی عارضه خطرناکی به حساب می آید.



# علائم بیماری در حیوانات :

الف : سقط جنین

ب : کم شیری – کم پشمی – کم موی

ج : عدم حرکت و کارآیی و لاغری

# توصیه های لازم

- از خرید گوشتی که از طریق کشتار قاچاق و غیربهداشتی تهیه شده و تحت نظارت سازمانهای دولتی نبود و مهر بهداشتی ندارد می بایستی خودداری کنید.
- از خرید غذاهای گوشتی آماده و غیربهداشتی خودداری فرمایید و سعی کنید اینگونه غذاها را در منزل و بطرق صحیح تهیه کنید.
- از دادن شیر غیرپاستوریزه به کودکان می بایستی خودداری شود، در غیر اینصورت قبل از مصرف آن را بجوشانند.
- غیر از ماست بقیه فرآورده های لبنی در صورت آلوده بودن باعث انتقال بیماری به انسان می شوند، لذا از خرید پنیر محلی و خامه غیربهداشتی و ... خودداری کنید.

# اقدامات پیشگیری و کنترل

الف : گزارش موارد مثبت و پیگیری موارد جهت

شناسایی منبع آلودگی

ب : معرفی دامهای دامداران با موارد مثبت تب مالت

و پیگیری جهت بررسی دامها و معدوم نمودن

دامهای آلوده

ج : واکسیناسیون بره و بزغاله‌ها و گوساله‌های واجد

شرایط

د : پیگیری و آموزش بیماران جهت ادامه درمان و

ثبت نتیجه بیماری

هـ- آموزش مستمر در مورد راه‌های انتقال و اقدامات

پیشگیری تا زمان تغییر رفتار در مورد مصرف شیر و

فرآورده‌های لبنی آلوده و رعایت بهداشت در تماس با

دام

و- کنترل مراکز تولید و پخش فرآورده‌های دامی توسط

کارشناسان بهداشت محیط و بازرسان مواد غذایی

